

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. IV. Demonstratur ex Adversariorum sententia, tolli libertatem &
contingentiam rerum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

ante decretum : Ergo ante illud habet veritatem determinatam. At propositio significans, est formalis, non autem objectiva; hæc enim non significat, sed significatur. Ergo etiam ex veritate determinata propositionis formalis, conantur inferre determinatam veritatem objectivam futurorum contingentium, ac proinde circulum committunt vitiosissimum. Ita egregie illustrissimus & sapientissimus Magister Petrus Godoy, Episcopus Oxoniensis, in manuscriptis Tractatibus de scientia Dei.

116. Probatur quartò conclusio, evertendo præcipuum Adversariorum fundamentum. Si propositiones de futuro contingenti essent veræ determinatè, pro priori ad decretum, maximè quia in tempore futuro habebunt suam de inesse veram: v. g. ista propositio, *Si Deus Petrum vocaverit, consentiet*, ideo secundùm Adversarios, est determinatè vera ante decretum, quia adveniente tempore, pro quo consensus futurus dicitur, & conditione postà, Petrus consentiet determinatè: At ex veritate propositionis de inesse, non licet colligere veritatem determinatam, in propositione de futuro, pro omni priori naturæ, sed ad summum pro omni instanti reali antecedenti: Ergo ruit præcipuum fundamentum adversæ sententiæ. Major patet, Minor probatur. Ex tali veritate de præfenti, non sequitur fuisse veras propositiones de futuro, pro omni instanti naturæ; alias ex hoc quòd Petrus modò consentiret vocationi Dei, licebit inferre fuisse consensurum, sub conditione quòd vocaretur, pro signo possibilitatis rerum; imò & pro signo antecedente divinam omnipotentiam, & ipsius Dei existentiam, quod nemo dicit: Ergo nec rectè colligitur futuritio determinata, pro priori ad decretum, & prædefinitionem voluntatis divinæ.

117. Probatur quintò, & simili argumento aliud Adversariorum fundamentum convellitur: illi enim ex natura & vi oppositionis contradictoriæ, inferunt determinatam veritatem aut falsitatem in propositionibus de futuro contingenti ante decretum: Sed ex natura & vi oppositionis contradictoriæ, malè inferitur talis determinata veritas aut falsitas, pro priori ad divinum decretum: Ergo aliud ipsorum fundamentum corrui. Major est certa, & constabit ex verbis Patris Martinoni infra referendis. Minor verò probatur. Vis contradictionis non petit quòd una propositio sit determinatè vera & altera falsa, pro priori ad decretum divinum; sed ad summum petit quòd pro omni instanti reali, una sit vera, & altera falsa: Ergo ex vi & lege contradictionis, non benè inferitur determinata veritas aut falsitas in propositionibus contradictoriis de futuro contingenti, pro priori ad decretum. Consequentia est legitima, Antecedens verò probatur. Vis contradictionis non petit quòd una propositio sit determinatè vera, & altera falsa, pro omni priori: Ergo nec etiam pro priori ad decretum. Antecedens est certum, alias propositiones contradictoriæ de futuro contingenti, essent veræ, etiam pro priori ad rerum possibilitatem; imò quòd magis est, sequeretur quòd pro priori ad existentiam Dei, & ad prædicata necessaria illius, deberent verificari. Ex quo ulterius fieret, priùs aliquid creatum, esse futurum, quam Deus conciperetur existens: quò nihil absurdum dici potest. Consequentia autem videtur manifesta, quia nulla est ratio probans veritatem determi-

Tom. I.

A natam in propositionibus de futuro contingenti, pro priori ad decretum, ex vi & lege contradictionis, quæ pari efficacità non militet, pro omni priori & signo imaginabili, ut constabit cùm motiva adversæ sententiæ expendemus.

118. Probatur sextò conclusio destruendo aliud fundamentum Adversariorum. Si ob aliquam causam, ex vi contradictionis una ex contradictoriis deberet esse determinatè vera, & altera determinatè falsa, maximè quia propositio disiunctiva composita ex contradictoriis, v. g. ista, *Petrus in his occasionibus & circumstantiis postus operabitur, vel non operabitur*, habet pro illo priori determinatam veritatem, sic enim arguunt Adversarij: At hæc ratio est nulla: Ergo Adversarij ruinoso nituntur fundamento. Probatur Minor: Illa propositio non solùm est vera, sed etiam est omnino necessaria: At nulla ex suis partibus est necessaria: Ergo veritas prædictæ propositionis non sumitur ex veritate partium, & consequenter ex eo quòd sit determinatè vera pro priori ad decretum, non rectè colligitur determinata veritas partium illius, pro illo priori.

119. Confirmatur: Illa propositio non tantùm est vera, pro priori ad decretum, subsecuto ad signum possibilitatis, sed etiam pro signo possibilitatis rerum: Atqui pro isto signo nulla ex suis partibus, est vera determinatè, ut fatentur Adversarij: Ergo ex eo quòd sit vera pro priori ad decretum, non rectè colligitur determinata veritas alicujus partis, pro illo priori. Minor patet, Major probatur. Ista propositio est æternæ veritatis, non minùs quàm hæc: *Homo est animal rationale*: imò est veritas primorum principiorum, sicut & ista, *Quodlibet est vel non est*, quæ est unum ex primis principiis, ex solis terminis manifestum. Ergo sicut hæc propositio, *Homo est animal rationale*, quia est necessaria, gaudet veritate, pro signo possibilitatis rerum, terminatque scientiam necessariam Dei; ita etiam prædicta propositio, pro signo possibilitatis, erit vera, scientiamque necessariam terminabit.

§. IV.

Demonstratur ex Adversariorum sententiâ, tolli libertatem & contingentiam rerum.

120. Prima ratio sumitur ex ipsis principiis Adversariorum, & potest sub hac forma proponi. Illud quod est futurum ex vi & natura oppositionis, quæ est inter duas propositiones contradictorias, est futurum necessariò, necessitate absolutà, & antecedente: At juxta principia Adversariorum, contingentia sunt futura, ex vi & natura oppositionis contradictoriæ: Ergo sunt futura necessariò, necessitate absolutà & antecedente. Major constat, effectus enim subsequens ad causam necessariam necessitate absolutà, eandem sortitur cum ea necessitatem: Atqui vis & natura oppositionis contradictoriæ, est causa necessaria necessitate absolutà; cùm illa fundetur in hoc primo principio, *Quodlibet est vel non est*, quò nihil potest dari magis necessarium: Ergo si futuritio rerum contingentium procedat ex vi & natura oppositionis contradictoriæ, aut in illa fundetur, erit necessaria necessitate absolutà. Minor autem probatur. Ex eodem principio oriri debet futuritio in rebus contingentibus, ex quo oritur veritas objectiva in propositionibus contradictoriis, quæ de illis enuncian-

H h ij

tur: cum talis veritas objectiva, supponat futu-
 rationem in rebus contingentibus, vel sit ipsa
 met futuritio rerum, ut objecta intellectui divi-
 no: Atqui talis veritas objectiva, secundum
 principia Adversariorum, oritur ex natura & vi
 oppositionis contradictoriae: Ergo & futuritio
 rerum contingentium, Minor constat, ideo enim
 Adversarij volunt unam contradicentium de fu-
 turo contingenti esse determinate veram, & al-
 teram falsam ante decretum, quia sunt contradi-
 ctoriae, & quia talis est lex, & natura contradi-
 ctionis, ut una pars debeat semper esse determi-
 nate vera, & altera falsa: Ergo veritas illa ob-
 jectiva in propositionibus de futuro contingenti,
 non aliunde oritur, quam ex ipsa natura contra-
 dictionis, seu oppositionis contradictoriae.

121. Secunda ratio potest sic formari. Illud quod est
 futurum ante primum principium, & primam
 veluti radicem totius libertatis, & contingentiae
 in rebus, est necessariò, & non liberè futurum;
 implicatur enim dari, vel concipi aliquam liberta-
 tem, aut contingentiam in rebus, ante primum
 principium, & primam radicem illius: At juxta
 principia Adversariorum, res sunt adhuc, sal-
 tem conditionate, ante primum principium,
 primamque radicem totius libertatis, & contin-
 gentiae: Ergo sunt necessariò, & non liberè fu-
 turae. Major constat, Minor verò probatur. De-
 cretum divinum est primum principium, & velu-
 ti prima radix libertatis & contingentiae in re-
 bus: At in sententia Adversariorum, res sunt
 determinate futurae, saltem conditionate, ante
 decretum: Ergo sunt futurae ante primum prin-
 cipium, & primam radicem totius libertatis, &
 contingentiae in rebus. Minor constat, Major
 verò probatur ex eo quòd divinum decretum est
 primum liberum, & tale per essentiam; è contra
 verò libertas quae est in rebus, est creata, depen-
 dens, & participata à Deo: unde cum primum
 in quolibet genere, sit causa ceterorum, & il-
 lud quod est tale per essentiam, sit causa eorum
 quae sunt talia per participationem, manifestum
 est, divinum decretum esse primum principium,
 & primam radicem totius libertatis creatae, &
 participatae à rebus: sicut Sol est fons, & origo
 totius lucis, & caloris in corporibus inferiori-
 bus. Ex quo principio D. Thomas supra quaest.
 2. art. 3. ex variis gradibus bonitatis, & perfe-
 ctionis, quae relucent in rebus creatis, demon-
 strat dari unum primum ens, summè bonum, &
 perfectum, quod est prima causa, primumque
 principium totius entitatis, & bonitatis in rebus
 creatis.

122. Confirmatur primò: Nulla potest dari perfe-
 ctio simpliciter simplex in rebus creatis, quae non
 procedat immediate à Deo, tanquam à primo
 principio, sicut nullus potest esse radius, qui non
 procedat à Sole, nec ullus rivulus, qui non pro-
 manet à fonte. Unde dicitur Jacobi 1. *Omne da-
 tum optimum, & omne donum perfectum, desur-
 sum est descendens à Patre luminum.* Sed libertas
 actualis est aliqua perfectio simpliciter simplex,
 quae competit solum perfectissimis & nobilissi-
 mis creaturis hujus universi, hominibus scilicet
 & Angelis: Ergo debet immediate procedere
 & emanare à Deo, tanquam à primo prin-
 cipio: non potest autem ab illo immediate proce-
 dere, nisi ratione liberi decreti suae voluntatis,
 quo efficaciter praedestinit, creaturam infallibili-
 ter simul & liberè operaturam, & quo attingit,
 & causat, non solum substantiam, sed etiam mo-

A dum libertatis, & contingentiae in nostris opera-
 tionibus; decretum enim indifferens, ut infra di-
 cemus, non causat, sed expectat, vel supponit li-
 beram determinationem voluntatis humanae:
 Ergo si res ponantur, vel supponantur determi-
 nate futurae, antecederet ad decretum praede-
 terminans, ponuntur & supponuntur futurae, an-
 te primum principium, & primam veluti radi-
 cem totius libertatis actualis; ac proinde suppo-
 nuntur futurae necessariò, & ex natura rei, non
 verò liberè & contingenter.

Confirmatur secundò: Futuritio quae antecedit
 omnem libertatem tam Dei, quam creaturarum,
 est necessaria, & non libera: At futuritio quae est
 prior decreto, antecedit omnem libertatem, tam
 Dei, quam creaturarum: Ergo est necessaria, &
 non libera. Minor quantum ad primam partem
 constat, cum enim decretum sit libera determi-
 natio voluntatis divinae, evidens est quòd futu-
 ritio quae est prior decreto, est prior libertate di-
 vina. Probatur verò quantum ad secundam:
 cum enim omnis libertas creata, sit participata à
 divina; & quod est tale per participationem, non
 possit esse, nec concipi in eo signo, in quo adhuc
 non est, nec concipitur illud quod est tale per es-
 sentiam, manifestum est futuritionem rerum
 contingentium, non posse esse, vel concipi ut li-
 beram, per ordinem ad voluntatem creatam, in
 signo antecedenti decreto, in quo nullum ad-
 huc est, nec concipitur exercitium libertatis in-
 creatae, nec ulla libera determinatio voluntatis
 divinae, circa res creatas, & illarum existentiam,
 vel futuritionem.

Confirmatur tertio: Libertas divina & huma-
 na essentialiter inter se subordinantur, & se ha-
 bent per modum primi, & secundi liberi: unde
 cum repugnet quòd aliquid precedat primum
 alicujus ordinis, & non precedat secundum, ei
 essentialiter subordinatum, implicat quòd futu-
 ritio rerum contingentium, antecedit decretum,
 & liberam determinationem voluntatis divinae,
 & non precedat similiter electionem, ac deter-
 minationem voluntatis humanae. Sicut repugnat
 quòd aliquis motus corporalis, sit prior motu
 primi mobilis, & posterior motibus aliorum
 corporum caelestium inferiorum, quae illi subor-
 dinantur, & ab ejus impulsu, & motione de-
 pendent.

Tertia ratio quam supra insinuavimus, potest
 sub hac forma breviter proponi. Quod convenit
 alicui ex se, & ex sua natura, convenit ei ne-
 cessariò, & non liberè, seu contingenter: At fu-
 ritio quae antecedit decretum, convenit rebus
 ex se, & ex sua natura: Ergo convenit illis neces-
 sariò, & non liberè. Major constat, Minor ve-
 rò probatur. Illud quod non convenit rebus ab
 extrinseco, competit illis ex se, & ex sua natura:
 Sed futuritio quae antecedit decretum, non com-
 petit rebus ab extrinseco: Ergo illis competit ex
 se, & ex sua natura. Minor probatur, Futuritio
 non potest convenire rebus ab alia causa extrin-
 seca, nisi vel à Deo, vel à causa secunda: Sed ante
 decretum non potest illis convenire, nec ex cau-
 salitate Dei, nec ex efficientia alicujus agentis
 creati: Ergo non potest illis convenire ab extrin-
 seco. Minor quantum ad primam partem est
 evidens, cum enim Deus non sit agens naturale,
 sed liberum, nulla potest in eo esse vel concipi
 causalitas, antecederet ad liberum decretum
 suae voluntatis. Probatur verò quantum ad se-
 cundam. Cum omne agens creatum sit subordi-

natum Deo in agendo, & ab eo essentialiter dependens, non potest esse vel concipi ut agens, & ut exercens aliquam causalitatem circa alias res creatas, in eo signo rationis, in quo Deus non est, nec concipitur, ut liberè agens, alioquin tale agens creatum, esset & conciperetur ut prima causa, & primum principium talis effectus: Ergo futuritio non potest competere rebus antedecretum, ex efficientia seu causalitate alicujus agentis creati.

126. Ultima denique ratio, quam etiam supra attingimus, & quam egregiè prosequitur Sanctus Thomas lect. 13, super cap. 8. Periherm. fundatur in eo quòd omne quod est verum & futurum pro omni signo imaginabili, est tale necessariò, & ex natura rei, & non liberè seu contingenter. Ut enim ibidem cum Aristotele discurrit S. Doctor: *Si semper ponitur aliquid esse præsens, vel futurum, non potest non esse quin illud sit præsens, vel futurum: sed quod non potest non esse, idem significat ac quod est impossibile non esse: quod autem est impossibile non esse, necesse est esse.* At juxta principia Adversariorum, veritas objectiva, & determinata futuritio, convenit contingentibus pro semper, & pro omni signo rationis imaginabili: Ergo convenit illis necessariò, & ex natura rei, non verò liberè & contingenter. Minor constat ex supra dictis, nam juxta principia Adversariorum, veritas objectiva, ac proinde determinata futuritio, convenit rebus contingentibus, ex natura & vi oppositionis contradictoriae, quæ habet vim in omni signo imaginabili, cùm contradictio fundetur in illo primo principio, *Quodlibet est vel non est, quod est verum pro omni instanti, & signo rationis excogitabili: Ergo &c.*

§. V.

Duo corollaria præcedentis doctrinae.

127. EX dictis in primis habetur, Adversarios qui se libertatis patronos & vindices profitentur, reipsâ esse ejus destructores, ac pæremptores; eamque in suo primo principio, primaque veluti radice, extinguere ac præfocare; in eo scilicet quòd docent, contingentia habere veritatem objectivam, & futuritionem determinatam ante decretum, & determinationem voluntatis divinæ, quæ (ut ostendimus) est primum principium, & prima veluti radix totius libertatis & contingentia in rebus creatis. Quare D. Thomas, ut conciliet libertatem & contingentiam rerum cum divinis decretis, semper recurrit ad efficaciam voluntatis divinæ, attingentis non solum substantiam, sed etiam modum libertatis in nostris operationibus: ut videri potest 1. parte quæst. 19. art. 8. quæst. 22. art. 4. quæst. 23. art. 6. 1. 2. quæst. 10. art. 4. ad 1. in 2. ad Annibaldum dist. 44. quæst. 1. art. 4. ad 4. 1. Periherm. lect. 14. ubi sic loquitur. *Voluntas divina est intelligenda ut extra ordinem entium existens, veluti causa quedam profundens totum ens, & omnes ejus differentias.* (Quàm pulchra consideratio ad habendam divinam magnitudinem ubique præsentem!) *Sunt autem differentia entis, possibile, & necessarium, & ideo ex ipsa voluntate divina originantur necessitas & contingentia in rebus &c.* Idem habet 6. Metaph. lect. 5. ubi etiam videndus est.

128. Habes secundo, futura contingentia absoluta, vel conditionata, in propositionibus contradi-

Tom. I.

A ctoriè oppositis, seu in vi, & lege contradictionis, non posse certò & determinatè à Deo cognosci, antecedenter ad decretum, ut docent Recentiores. Ut enim ostendimus, vis contradictionis non magis petit veritatem vnius partis determinatæ, v. g. affirmativæ, quàm alterius, scilicet negativæ; sed tantum exposcit quòd illæ sint impossibiles in veritate, vel falsitate: At in medio indifferenti non potest sciri aliquid determinatum, ut constat ex supra dictis contra Molinam: Ergo in propositionibus contradictorijs, ex vi contradictionis, non possunt futura contingentia, ut determinatè vera, vel ut determinatè falsa, cognosci.

§. VI.

Respondetur argumentis adversa sententia.

129. ARGUMENTA Adversariorum in hac materia, valde frigida ac iejuna sunt; ex dictis enim satis apparet, quàm sit infirmum ac imbecille fundamentum, quod ex vi contradictionis desumunt, ita argumentantes. Vis contradictionis exigit, ut una ex contradictorijs sit determinatè vera, & altera determinatè falsa: At istæ propositiones, *si vocavero Petrum in tali occasione, consentiet. Et si vocavero Petrum in tali occasione, non consentiet:* sunt contradictoriae, pro priori ad decretum divinum: Ergo pro priori ad decretum, una illarum est determinatè vera, & altera determinatè falsa; & consequenter Deus provt sic illas cognoscit, ante decretum voluntatis suæ.

130. Confirmant hoc argumentum, ex eo quòd propositio disjunctiva, constans ex illis contradictorijs, est vera, pro priori ad decretum, determinatè veritate: At veritas disjunctiva, ex veritate alicujus partis desumitur, & consequenter determinata illius veritas, ex determinata veritate alicujus partis dependet: Ergo aliqua pars prædictæ disjunctivæ, debet esse determinatè vera, pro illo priori ad decretum divinum; & consequenter poterit à divino intellectu, pro illo priori, ut determinatè vera cognosci.

131. Ad hoc argumentum, quidam ex nostris respondent, concessâ Majori, negando Minorem, scilicet quòd pro priori ad decretum, illæ propositiones sint contradictoriae: nam pro illo priori, non sunt propositiones, eo quòd Deus pro illo priori, nihil de futuritione, aut non futuritione concipiat, & propositio significare non possit, nisi mediante cõceptu: unde hæ voces, *homo est animal, prolata à pstraco, non sunt propositiones, quia proferens illas, nihil de re concipit: cùm autem ad contradictionem necessariò debeat supponi essentia propositionis, consequens fit, quòd inter illas, pro priori ad decretum, non sit contradictio.*

132. Hanc solutionem & probo, & laudo, aliter tamen argumento respondeo, nempe distinguendo Majorem: Vis & natura contradictionis exigit, ut una ex contradictorijs sit determinatè vera, & altera determinatè falsa: pro omni instanti reali, concedo Majorem: pro omni priori naturæ, nego Majorem, & concessâ Minori, nego Consequentiam; & insto in signo possibilitatis, & in signo antecedenti; nempe prædicatorum quæ Deo necessariò conveniunt, in quibus nulla ex istis propositionibus potest esse vera aut falsa determinatè, & tamen potest idem argumentum pro illis signis formari. Insto etiam in propositionibus de præsen-

H h iij